

Вікторія АМЕЛІНА
viktoriaamelina11@gmail.com
Науковий співробітник
Інституту проблем виховання НАПН України

СОЦІАЛЬНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Сучасна учнівська молодь як специфічна соціальна група є особливим предметом уваги сучасного суспільства, тому що зміна соціально-економічної системи в Україні здійснила неоднозначний вплив на поведінку молодого покоління.

Таким чином, розвиток українського суспільства спричиняє виклики в галузі соціальної роботи, які принципово впливають на виникнення нових розробок щодо впровадження вітчизняних і міжнародних соціальних проектів та програм. Це викликало появу численних соціальних програм і проектів, які спрямовані на подолання актуальних проблем різних категорій населення та безпосередньо дітей та учнівської молоді. Пріоритетними завданнями є: підвищення рівня життєвих компетентностей в учнівській молоді; формування розуміння потреби у навчанні протягом життя, її готовності та вміння діяти самостійно, нести відповідальність за свої дії; вміння об'єктивно оцінювати і реагувати на нові виклики та процеси, що відбуваються в державі та світі; приймати рішення, розв'язувати проблеми; утвердження принципів доброчесності; формування критичного мислення, розвитку медіаграмотності.

Інтерес міжнародних організацій та благодійних фондів полягає у доцільності вкладених ресурсів та наявності засобів досягнення запланованих результатів. Тоді як громадськість цікавить можливість запровадити позитивні зміни, що відбулися під час самореалізації соціальних проектів, а цільові групи відповідних соціальних проектів – реальність та доцільність практичних рекомендацій щодо підвищення якості соціальних послуг та впровадження лідерських та проектних ідей.

До того ж, лідерство і самореалізація – це актуальні якості, які прагне розвивати в собі сучасне покоління через проведення спільних заходів з партнерськими та громадськими організаціями, спільної діяльності з набуття досвіду інноваційних форм соціальної підтримки та допомоги різним групам населення, участь у розробці проектів, спрямованих на розвиток благодійної діяльності у сфері підтримки, допомоги, захисту прав жінок, інтересів дітей, молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах, а також спрямованих на вирішення основних соціальних проблем соціально незахищених категорій населення [2, с. 122].

Впровадження соціальних проектів в Україні потребувало вивчення відповідного вітчизняного та міжнародного досвіду. Розробка соціальних проектів і програм та їх впровадження в Україні відбулися завдяки вивченню та розповсюдженню інших запозичених підходів, які застосовують технології інших країн, а значить враховуються й практичні та методичні рекомендації зарубіжних консультантів з міжнародних організацій та благодійних фондів. Зрозуміло, що такі настанови рекомендували враховувати вітчизняні та місцеві особливості. Проте, громадським організаціям як учасникам проекту досить проблематично забезпечувати реалізацію цієї рекомендації в умовах впровадження міжнародних програм та проектів. Аналіз стану вивченості останньої дозволяє виявити значний доробок з досліджень у галузі традиційного проектування, що проводяться аж від 20-х років минулого століття.

Сучасний стан розвитку теорії та практики соціальної роботи набуває значення через можливість враховувати ціннісний аспект проектування, що пов'язано з його впливом на різні види соціальної діяльності й практичної соціальної роботи тощо. Відзначається факт виходу проектування за межі традиційної – профілактичної – діяльності й поширення на напрямки соціальної освіти, соціальне обслуговування тощо. З урахуванням цього формується

позитивний імідж розвитку соціального проектування в контексті роботи з учнівською молоддю.

Процес соціальних змін завжди починається з прагнення самих людей опанувати способами перетворення свого особистого життя і світу. Сучасний учень долучившись до реалізації соціальних проектів, виявивши активність, якоюсь мірою змінює і свій внутрішній світ, і людей, що живуть поруч, і навколишнє середовище. Будь-який представник органів місцевого самоврядування, а також лідер громадської організації прекрасно розуміє, що його функціональне призначення полягає в тому, щоб задовольняти потреби членів громади. Доти, доки у людей не виникає бажання змінити себе та середовище існування, ніхто не зможе їм допомогти. Тому впровадженню соціальних програм і проектів передуює усвідомлення громадянами і вивчення громадськими лідерами потреб населення, безпосередньо потреб учнівської молоді.

Розглянемо вплив соціальних проектів на розвиток особистісного потенціалу через призму життєвих концепцій. Можемо стверджувати, що соціальна поведінка молоді є різною, має різні напрямки та наслідки. Проте якщо спробувати визначити життєві концепції то можна їх звести до трьох векторів - найбільш загальних ліній соціальної поведінки, ставлення до життя. Розглянемо розвиток особистісного потенціалу учнівської молоді через [3, с. 8]:

Життєву концепцію «Змінювати світ». Порівняно з першими двома концепціями: «Рухатися за волею життєвих хвиль» та «Активно захищати традиції, основи», концепція «Змінювати світ» виявляється найбільш рішучою та проактивною серед молоді.

В першому випадку ми можемо говорити про зміну світу, де особистість безпосередньо виступає індикатором змін, веде за собою, змінює світ шляхом власного самовдосконалення, впливу моральним прикладом, критики недосконалості суспільного устрою. У зв'язку з цим постає питання про

розвиток та формування в учнівської молоді: ініціативності, мотивації, готовності брати на себе відповідальність, здатності пропонувати нові ідеї [1, с. 309].

В другому випадку ми говоримо про зміну світу через інновації. Соціальне проектування у своїй основі передбачає певні соціальні зміни. Вони задумуються, одержують обґрунтування, плануються. Інакше кажучи, соціальне проектування є різновидом інноваційної діяльності [3, с. 7]. Тому, розробка і реалізація соціальних проектів учнівською молоддю – це можливість використання усіх набутих знань, умінь та навичок на практиці для підвищення їх рівня у суспільному житті та підтримки молоді щодо можливостей участі у громадському житті. Визначено, що головним пріоритетом України повинно бути підвищення рівня участі молоді у громадському житті шляхом розробки та реалізації проектів, покликаних на розв’язання соціальних проблем.

Проведений аналіз свідчить про те, що залучення учнівської молоді до проведення та реалізації соціальних проектів сприяє їх особистісному розвитку та впровадження соціальних інновацій. Отже, засобами соціального проектування потрібно не лише готувати до змін. Потрібно вчити сучасну молодь відчувати ці зміни, використовувати їх на благо своєї країни.

Список використаних джерел:

1. Бибик Д.Д. Лідерство в сфері сталого розвитку: шляхи практичної реалізації в умовах підготовки соціальних працівників. Aktualne problemy społeczne Ukrainy i Polski. Aspekt socjopedagogiczny / за ред. Г. Бейгер, О. Лісовець, С. Борисюк. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 296 с.
2. Бибик, Д. Д. & Савельчук, І. Б. Соціальне лідерство як підґрунтя для розвитку партнерської взаємодії в освітньому середовищі університету. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка.* 25, 2018, с.119-125.
3. Семез А.А. Соціально-педагогічне проектування: Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів спеціальності 6.010106 Соціальна педагогіка. — Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2012. — 132 с.